

Mäktat krävande Messiaen

KLASSISKT

● **Olivier Messiaen: L'amour et la foi**
DR VokalEnsemblet, DR Koncertkoret, Danmarks Underholdningsorkester, dir. Marcus Creed (OUR recordings)

Olivier Messiaens körverk är svårjungna men Danska Radions (DR) VokalEnsemblet och DR Koncert-



Koret verkar utan större ansträngning klara av grekisk metrik, religiös mysticism, fågelsång och onomatopoeiska texter inspirerade av sanskrit.

O sacrum convivium (1937) är det kortaste och minst krångliga verket på denna platta. Motetten är en a cappella-sättning av den latinska nattvardstexten och här hörs tydligt Messiaens orgelmässiga tillvägagångssätt. Under andra världskriget tillbringade Messiaen ett år i ett tyskt fångläger där han komponerade *Kvartett för tidens ände* (1941) som i dag är hans mest spelade verk. Tyskarna ockuperade fortfarande Paris när han skrev *Trois petites liturgies de la Présence divine* (1943) för damkör, piano, ondes martenot, slagverk, celesta, vibrafon och stråkorkester.

Messiaen var synestetiker och detta halvtimmes långa verk upplevde han som "färgmusik". Han var redan besatt av fågellåten och i första satsen sjunger näktergalen, domherren, lärkan och flera andra som jag inte kan urskilja. Däremot är det svårt att undvika att höra Messiaens kärlek för ondes martenot, som är en slags tidig synthesizer. Jag förknippar instrumentet främst med utomjordiska effekter i billiga skräck- och science fiction-filmer.

Messiaen var fortfarande djupt troende katolik när han komponerade *Trois petites liturgies*. Han tycks (tillfälligt) ha tappat sin tro efter att hans hustru, som var hans konstnärliga partner och musa, drabbades av minnesförlust och därefter tvingades tillbringa resten av sitt liv på en anstalt. *Cinq Rechants* (1948) saknar därför ett religiöst budskap, men Messiaen leder oss i stället till andligheten i oss själva. Det är en himla svår sångcykel för 12 solostämmor som tillsammans med *Turangalila-symfonin* och *Harawi* formar Messiaens högst personliga Tristantrilogi tillägnad pianisten **Yvonne Loriod** som blev hans andra hustru. "Detta verk är en kärleksång", skrev Messiaen och VokalEnsemblet fattar vinken, även om det knappast blir rykande erotiskt. Samtidigt förorsakar ljudhärmande texter, icke-västerländska, antika och ibland himmelskt svävande rytmer varken ensemblen eller kören minsta problem.

VokalEnsemblet har en ren och öppen (typiskt skandinavisk?) intonering och ibland låter det kanske lite för snällt. Men Messiaens körmusik ställer vansinnigt höga krav och danskarna under ledning av **Marcus Creed** uppfyller nog nästan alla krav, skulle jag tro.

ALBERT EHRNROOTH
kultur@ksfmedia.fi

Bländande sköna Miah Persson

OPERAARIOR

● **Miah Persson, sopran**

Sveriges Radios symfoniorkester, dir Daniel Harding. Donizetti, Gounod, Bellini, Bizet, Delibes, Puccini, Meyerbeer, Offenbach, Messager och Verdi. (BIS)

Om den bländande sköna och firade svenska sopranen **Miah Persson** har man sagt att hon låter ännu bättre än hon ser ut. Hon befinner sig just nu i ett intressant övergångsskede i karriären. Hon har börjat lämna ungflicksrollerna bakom sig och övergå från Zerlina till Donna Elvira, från Sophie till Marskalkinnan och från Susanna till Grevinnan.

Länge har hon briljerat med sina **Mozart**roller men hennes senaste skiva innehåller ändå mest koloraturarior som hon fortfarande sjunger briljant. Rösterna är smidiga och snabba och gör ett desto större intryck i re-



JAN GRANBERG

pertoaren genom att hon har mera kraft och lyster än de riktigt låtta rösterna. Därmed inte sagt att hon direkt stortrivs med de allra högsta tonerna.

Persson ger engagerade tolkningar men hon överdriver inte. Det gör inte heller dirigenten **Daniel Harding** som med sitt snärtiga och aktiva grepp medvetet undviker överemotionella rubaton. Den musikaliska fraseringen är sval och gedigen i bel canto-ariorna och även överlag.

Persson sjunger också en spännande Micaëla och väcker även intresse med udda repertoar. När har man hört **André Messagers** opera *Mme Chrysanthème*, som bygger samma novell av **Pierre Loti** som **Puccinis** *Butterfly*? Det finns klang-

ligt mera förföriska versioner av Musettes aria och av *O mio babbino caro* men visst utformar Persson också dessa godbitar musikaliskt och läckert.

Traviata lär just nu vara Miah Perssons drömroll och jag tror att hon är speciellt skickad att tolka denna roll som egentligen kräver två sopraner, en koloratur och en stark lyrisk sopran. Violettas stora scen som här inspelats live vid en konsert har fått ge den imponerande CD-utgåvan sitt namn – *Sempre libera*.

Finlandssvenskt för barn

BARNMUSIK

● **Robin Hund & hans glada orkester**

Händerna upp i luften (Pro Culturae)

Trevligt att det just nu görs en hel del ny barnmusik i Svenskfinland. **Robin Hund och hans glada orkester** har redan hunnit till skiva nummer fem! Det allmänna uttrycket är sympatiskt, trubadurstil men med välgjorda bandarrangemang. Genrepaletten varierar från reggae till skärgårdsvals. **Tomas Järvinen** som skriver låtarna har ett bra melodiora – inget är överraskande men melo-

dierna fastnar. Texterna varierar från direkt föreläsande (*Veckodagar*) till vardagliga bekymmer som flunsa (*Prosit, sa musen*). Själv tycker jag bäst om lyrikstilen i *Långt, långt borta*, där man närmar sig ett vardagligt ämne (lillasysters ankomst) med fler färger än de vardagsgrå – refrängen är skivans mest fantasifulla.

Vad gäller utförandet är det mesta tryggt på sin plats. Det som definitivt irriterar mig mest är uttalet. På skiva skulle jag gärna höra finlandssvenska med klara och tydliga vokaler, var och en med sin egen färg. Tänk på hur vackra radioröster kan låta och jobba på uttalet åt det hållet!

TOVE DJUPSJÖBACKA



IMPULS

TOVE DJUPSJÖBACKA
Frilansande musiksribent och ständigt fascinerad av många olika slags musik.



Den ljusnande framtid ...

● Fortfarande återvänder mina tankar ibland till ett bokutgivningstillfälle för ett par år sedan. Utgivningen av ett stycke fint skriven finländsk etnomusikhistoria hade lockat en del äldre förmågor i branschen, varav en uttalade sig förvånansvärt spydigt om de yngre musikerkollegerna: de hittar helt enkelt inte på något nytt längre.

Javisst, historien rymmer så många otroliga musiker som presenterat spännande musik, röjt vägar för andra att vandra. Men vad ska yngre generationer göra – ge upp och tycka att allt redan är gjort? Nej pyttssan! Yngre generationer har alla chanser att ta vara på alla kunskaper som vaskats fram hittills och fördjupa sig på allvar.

Maj månad bjöd på flera tillfällen att bekanta sig med vad som händer vid Sibelius-Akademiens folkmusikinriktning i dag. Det var glädjande att se att man fortfarande har mycket att ge, spännande musikupplevelser att bjuda på – nya saker, javisst, men framför allt djupa konserthelheter och starka känslor, vilket är minst lika viktigt. Det är verkligen ett genialiskt drag att samla examenskonserterna till en egen festival, Touko-Taiga!

Extremt många folkmusiker har också fortsatt sina studier och avlagt doktorsexamen vid Sibelius-Akademin. De konstnärliga resultaten har varit ytterst höga, vilket tyvärr inte alltid syns i sysselsättningsläget. Alltför många folkmusiker lever på existensminimum, eftersom det inte finns tillräckligt med arbete, inte ens för toppmeriterade doktorer.

”Som bäst är alltså doktorsprocessen inte bara navelskåderi utan kan leda till konkreta resultat, en metamorfos som artist – med nya rätter att bjuda på.

● Den senaste doktorsexamen i folkmusik granskades i slutet av maj, och jag hoppas verkligen på att sysselsättningsläget ska stå Antti Paalanen bi. Under processen har han på ett lyckat sätt byggt upp en helt ny artistprofil. I sin examen har Antti Paalanen fördjupat sig i sitt instrument, dragspelet, närmare bestämt det diatoniska dragspelet som till skillnad från det mer kända femradiga dragspelet ändrar ton beroende på åt vilket håll man drar bälgen. Låter enkelt, men Paalanen pekade i både musik och föreläsning skickligt på utmaningarna i att göra ny musik på detta instrument. Han är ett toppexempel på vad en doktorsprocess i bästa fall kan leda till. Från skicklig dragspelskille, en överdängare på traditionell polka och dylikt, har han utvecklats till en karismatisk musiker med ett tonspråk som närmar sig klubbmusik, suggestiv karisma och ett oerhört fysiskt spelsätt. Som bäst är alltså doktorsprocessen inte bara navelskåderi utan kan leda till konkreta resultat, en metamorfos som artist – med nya rätter att bjuda på.

Allt är inte ännu gjort, det finns saker kvar att utforska, nya musikaliska vägar att gå.